

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krome.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Nazadovanje kmetskih posestev na Štajerskem. — Dve najvažnejši točki poljedelstva. — Krmilna pesa na Gornjem Štajerskem. — O izberi trsnih vrst pri novih nasadih. — Sadno drevje, kras posestva. — Gnojenje z umetnim gnojem koruzi. — Iz podružnic. — Uradno. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Zborovanja podružnic. — Tržna poročila. — Oznanila.

Z ozirom na to, da se že dalje časa ponatiskujejo članki iz „Gospodarskega Glasnika“ in „Zadruga“ brez našega izrecnega dovoljenja in brez navedenega vira, je podpisano uredništvo prisiljeno izjaviti, da je ponatis katerega koli članka dovoljen le, če se navede vir.

Uredništvo.

Nazadovanje kmetskih posestev na Štajerskem.

(Dalje.)

2. Vzroki prodaj.

Eno najzanimivejših in najvažnejših prašanj, s katerim se je deželna statistična komisija pri svojih pozvedovanjih tudi pečala, je prašanje po vzrokih, ki so napotili kmetskega posestnika, da je prodal svoje posestvo nekmetu. Da so imeli c. kr. davčni uradi, ki so o tem poročali, lažje delo, je na vsaki karti za štetje natisnjen pregled vzrokov.

Splošno lahko te vzroke, ki so privedli do prodaje, razdelimo v dve veliki skupini: take vzroke, ki zaradi načina ali oblike, v kateri se pojavijo, posestnika k prodaji naravnost prisilijo, ker otežujejo redno gospodarstvo ali ga celo onemogočujejo in vzroke, pri katerih ni bilo sile in je posestnik posestvo sam iz lastne volje prodal. Prvi vzroki imajo svoj izvor večkrat v posestniku samem ali v zunanjih okoliščinah, ki se jim posestnik ni

mogel ustaviti. Vzroki, ki tiče v njem samem, tiče navadno v njegovi lastni osebni krivdi, oziroma brez njegove krivde in imajo svoj izvor v posestnikovi osebi. K tem štirim vrstam vzrokov lahko dodamo še peto, ki se zaradi svoje posebnosti ne da vtakniti v nobeno zgore navedenih vrst, ampak se mora obravnavati kot posebna vrsta: preobremenjenost posestva, zoper katero si posestnik ne ve drugače pomoči, ko da posestvo prostovoljno proda, da pozneje ni mogoče še prisiljen, da bi ga moral pod mnogo bolj neugodnimi razmerami na dražbi prodati. Pri vsem tem pa moramo pač pripomniti, da je prevelika obremenjenost pravzaprav le neposredni, zadnji vzrok, za katerim se skrivajo drugi vzroki, ki so to preobremenjenost zakrivili. Preobremenjeno je posestvo lahko iz raznih vzrokov: ker ga je posestnik pod neugodnimi pogoji sprejel, zaradi ujim ali vremenskih nezd, ki se jim posestnik ne more ubraniti, na drugi strani pa je ravno tako mogoče, da je ravno on vzrok, da je posestvo preveč zadolženo. Na vsak način pa moramo to skupino vzrokov uvrstiti med prisilne vzroke.

Na ta način je v pregledu vzrokov, ki ga izdaje statistična komisija, vseh 25 vzrokov spravljenih v nek sistem, ki omogočuje lahek in hiter pregled. Po podatkih pozvedovanja v petih letih 1903 do 1907 lahko podamo naslednji odstotni pregled teh vzrokov za posamezne tri dele dežele:

Del dežele	1. Brez silnih vzrokov	Vsled silnih vzrokov				6. Drugi vzroki	Skupaj
		2. zaradi zunanjih vzrokov	v osebi lastnika		5. zaradi preza-dolženosti posestva		
			3. z njegovo krivdo	4. brez njegove krivde			
Gornje Štajersko	34.3	16.6	8.8	12.6	25.1	2.6	100.0
Srednje „	28.7	19.1	10.0	21.6	20.0	0.6	100.0
Spodnje „	12.9	27.0	12.2	19.6	26.1	2.2	100.0
Štajersko	23.8	21.6	10.6	19.3	23.2	1.5	100.0

Zaradi boljšega umevanja te tablice pripominjamo, da se v oddelek 1. štejejo posebno sledeči vzroki: ugodna prilika za prodajo, prevzem kakega drugega posestva, prememba poklica in izselitev; v 2. skupino spadajo pred vsem: drago delo in pomanjkanje delavskih moči, oteženo gospodarjenje, slabo vnovčevanje pridelkov, neugoden prevzem posestva in vremenske nezdode;

v oddelek 3. pa: slabo gospodarjenje, tožarjenje, ponesrečene špekulacije, neznanje gospodarskega poslovanja, družbinski prepiri, lahkomišelnost in pijanstvo; v skupino 4.): visoka starost, bolezen in smrt posestnika in v skupino 5.: preza-dolženost, pomanjkanje glavnice in kredita in odpoved glavnice. (Oni slučaj, ki so najbolj pogosti, so razprto tiskani).

Eden najvažnejših sklepov, ki jih lahko naredimo po tem malem pregledu, je ta, da je osebna krivda lastnika le zelo redkokrat vzrok prodaje, dasi se o tem drugače misli. Ta krivda je bila vzrok prodaje le v $\frac{1}{10}$ slučajev. Nasprotno pa so slučaj, ki prodaje brez krivde lastnika mnogo pogostejši, okroglo $\frac{2}{10}$ vseh slučajev. To dokazuje, da se mora mnogo kmetskih posestev zato prodati, ker je posestnik prestar, da bi sam dalje gospodaril, ali ker je umrl in ni naslednika, ki bi posestvo za njim prevzel.

Omembe vreden je pogosti vzrok prodaje, ki tiči v ugodni priložnosti za prodajo na Zgornjem Štajerskem. Izmed 93 slučajev „brez prisilnega vzroka“ (skupina 1.) je bilo 77 prodaj sklenjenih zaradi tega, ker je ponudba presežala pravo vrednost, tako da je bila skušnjava za posestnika prevelika in je svoje pridedovano posestvo prodal. Zelo pogosto se zgodi — kakor lahko posnamemo iz opazk na kartah za štetje — da se za posamezna posestva plačujejo naravnost nenavadne cene, ker si hoče kak lastnik lova ž njimi svoje lovišče povečati in zaokrožiti.

V Srednji Štajerski si moramo pogosto ugodno priliko za prodajo drugače razložiti. Izmed 105 slučajev, ki so se v tem delu dežele našli, jih odpada 73, torej približno 70 odstotkov, na okraj graška okolica. To si lahko razložimo iz stremljenja premožnejšega dela mestnih prebivalcev, ki stremijo za tem, da bi si blizu mesta kupili manjše posestvo ali v ta namen, da bi sami na njem gospodarili ali ga rabili kot letovišče. Tudi tukaj se ne zgodi ravno poredkoma, da se, posebno za one kmetije, ki imajo ugodno lego, plača mnogo več, ko so vredne. S takimi nakupi posestev zvišana cena zemljišč se občuti posebno v neposredni bližini Gradca in povzroča, da je vedno več razkosavavcev zemlje po poklicu, ki parcelirajo zemljo za vile i. t. d.

Iz vsega, kar smo doslej podali iz dela deželne statistične komisije, dobimo jasen vpogled v bistvo in število raznih vzrokov, ki so dovedli do prodaje in tako nam je mogoče, da lahko njih vpliv na nazadovanje kmetijstva pravilno ocenimo in presodimo.

Dr. W.

Dve najvažnejši točki poljedelstva.

Oglejmo si njivo, kako lice nam kaže, ko je odšel zadnji visoko s snopjem naloženi voz majaje se ž nje!

Solnce in veter nista mogla povzročiti, da bi se gosto obrastla zemlja popolnoma posušila in zato vidimo, da je prst rahla in prhka. Če si zemljo ogledamo par dni pozneje, opazimo, da je površina že znižana, skrapasta, trda in skorjava. Vidi se, da potrebuje zraka.

Dasi ne vidimo, vendar pa si lahko mislimo, da smo s pridelki, ki smo jih zapeljali ž njive domu, odpeljali tej zemlji veliko množino redilnih snovi, ki so se rabile za to, da so rastline lahko zrastle. Množina teh redilnih snovi je mnogo večja, ko si navadno mislimo; tako vzame srednje velik pridelek 50 metrskih stotov detelje zemlji na hektarju 30 kg fosforjeve kisline in 100 kg kalija; 300 metrskih stotov rune vzame zemlji 135 kg kalija, 60 kg fosforjeve kisline in 90 kg dušika.

Iz vsega tega vidimo, da je prva glavna točka poljedelstva umno obdelovanje polja, druga pa pametno gnojenje.

1. Zemlja, ki se, kakor smo videli zgore, kmalu po žetvi spremeni, se mora tako obdelovati, da pridejo zrak, voda in zimski mraz do nje, mora se orati; zrak, pred vsem pa kislec in ogljenčeva kislina, ki se v njem nahajata, pospešujeta pred vsem razpad rudninskih redilnih snovi, ki se nahajajo v prsti; mraz pomaga zraku in drobi večje kosce; voda zmrzne, se pri tem raztegne in lomi in drobi tako zemljo. Sedaj lahko nežni korenski lasci rastlin dobijo v vodi raztopljene redilne snovi, dočim rastlina trdnih redilnih snovi nikakor ne more posneti.

Marsikdo pa je menda že opazil, da je kako zemljišče takoj po oranju kazalo mnogo boljše lastnosti ko kako drugo, mogoče celo sosednje, dasi je bilo oboje enako skrbno orano in dasi sta obe zemljišči razmeroma precej enaki. In še si stvar dobro ogledamo in jo natančno preiščemo, bomo na vsak način našli, da je na njivi, ki je sedaj boljša, prej rastla detelja ali sploh kaka druga krmilna rastlina. Ta zemlja, ki je sedaj boljša, je bila nizka, vlažna, prožna in kipeča kakor testo, bolj temna in če smo po njej hodili, mehka kakor kaka preproga. Dasi se je vlažnost zemlje lahko spoznala in dasi je bila prst zelo rahla, vendar se nam ni nikjer vdiralo. Ta zemlja je kazala to, kar imenujemo po njegovih zunanjih znakih zemeljsko vretje.

Oranje samo pa še ne opravi vsega. Na vsak način je pri opisanih razmerah povzročila ravno detelja ali kaka druga krmilna rastlina, da je zemlja popolnoma prevrela: prst je bila v tem slučaju nameč celo poletje v senci. In še nekaj je bilo: pri prašenju je prišla velika množina ruševja v zemljo.

V zemlji pa je velikansko število drobnih živalic, nevidnih s prostim očesom, ki jih imenujemo zemeljske bakterije, najmanjša, enostanična rastlinska živa bitja, ki povzročujejo skupno s kisikom zraka vred, da ostanki rastlin, ki pridejo

pod zemljo, spreperijo in razpadejo. Če dajamo organska gnojila, n. pr. hlevski gnoj, ruševje ali če nalašč zeleno gnojimo, potem se delovanje teh bakterij posebno pospeši; tedaj se te bakterije neznansko razmnožijo in povzročijo s plini, ki se pri tem razvijajo, da zemlja nakipne kakor kako kvašeno testo. (Svoje dni so nevede vretje zemlje povzročali s tem, da so strnišče sprašili.)

Sedaj vemo, zakaj je detelja tako dobra pred rastlinami, ki so zela izbirčne in težko zadovoljive, n. pr. pred pšenico. Na eni strani senca, na drugi množina rastlinskih ostankov, ki smo jih spravili v zemljo, sta povzročili, da se zemlja na površini ni strdila in sta pomagali za razvoj podzemeljskih bakterij, ki sta jih podžgali k živahnemu delovanju.

Sedaj pa tudi razumemo, zakaj se nam vedno in vedno pridiga in zabičuje, da se naj praha kolikor mogoče hitro zorje. Praha lahko tem boljše razpade do prihodnjega oranja, čim prej je bila zorana; seme plevela se zopet pokrije z zemljo, vzkali in daje tako potrebno senco; obenem pa uničujemo plevel. Po žetvi torej nikakor ne smemo čakati, ampak njivo takoj sprašiti. Kadar gremo z lojtrskim vozom po snopje, moramo vzeti plug s seboj. Vsak dan in celo vsaka ura, ki jo čakamo s prašenjem, zabranjuje dostop zraka in zavlačuje razpadanje ruše in povzroča, da bakterije izumirajo: vse to pa pomenja škodo, izgubo pri pridelku.

Kako moramo torej orati?

Pred vsem hočem povedati nekaj o prašenju: Čim bolj plitvo prašimo, tem boljša in cenejša je taka praha, ker se razpadanje vrši hitreje, najdejo bakterije hrano kmalu in se da delo hitro vršiti, ne da bi živina trpela. Čim bolj drobna je zemlja, tem bolj plitvo in skrbno moramo prašiti, ker se da sicer vretje zelo težavno doseči.

Glede navadnega oranja bi bilo treba posebej poudariti: Najboljše je, če se hlevski gnoj lahko takoj s praho spravi pod zemljo. To pa se večkrat zaradi naslednje žetve ne da zgoditi. Potem pa moramo pri globoki brazdi gledati vsaj na to, da spravimo hlevski gnoj popolnoma pod zemljo. Vestno moramo orati in brazdo popolnoma obračati. Zato proč s starimi plugi, ki imajo zadi prestrmo desko, ki brazde ne obrne popolnoma. Potem: zadnje brazde ne smemo preplitvo potegniti in ne vzeti mrtve, rode zemlje v njo. Zadnja brazda mora biti ozka in globoka. Tudi ne smemo živine priganjati, posebno če orjemo, kakor se na kmetih večkrat godi, s kravami. Vse to bi si naj naši orači zapomnili.

Za globoko brazdo onih njiv, kjer mislimo sejati poletna žita, si treba zapomniti sledeče: Pred vsem moramo orati pred zimo. Če hočemo podorati hlevski gnoj, ga moramo spraviti šele sedaj, pred zadnjim oranjem na njivo, ga lepo raztrositi in skrbno podorati. Sedaj pa moramo pustiti njivo pri miru in pustiti naravi, da nadaljnje delo poskrbi. Kmetje, ne motite vretja v zemlji, ki se je komaj razvilo. Ne hodite na take njive v spomladi s plugom, pustite njivam mir. Tudi moramo ohraniti spomladno vlago v zemlji. V spomladi spada na take njive samo brana

Naj še povemo par najvažnejših stvari o porabi brane in valjarja. Tudi v jeseni moramo brano bolj previdno rabiti, ravno tako v spomladi, takrat pa že celo. Da plitvo praho malo povaljamo, to je zelo priporočanja vredno. Tako se zemlja stisne, pa na površju vendar ne dobi gladke skorje, tako da lahko prihaja zrak vanjo. S tem da stisnemo prst, omogočimo podzemeljski vlagi, da lahko pride tudi v zgornje plasti, kjer je za preperenje potrebna. Črez nekaj časa, ko je preperenje že dovolj napredovalo, pa se mora na vsak način obraniti, ker postane tako površina suha in ne izhlapi preveč vlage v zrak. Sicer pa je vsako brananje neprijetno. — V spomladi smemo njivo za poletna žita samo prebrnati. Oranje prekine razpadanje prsti in pospeši izhlapevanje vode. Če moramo z valjarjem ravnati, potem je dobro, če za valjarjem malo in lahko pobranamo.

Da opravimo spomladno poljsko delo brez pogostega, večkrat celo nevarnega brananja, lahko rabimo zelo uspešno oranje, ki lahko prst globlje obdela ko brana, pa je ne obrača, kakor plug in ki je tudi sicer zelo primerno za pospravljanje umetnega gnojila in zračenje travnikov, namreč kultivator s prožnimi vzmeti.

II. Druga, pač zelo važna stvar pri poljedelstvu je gnojenje. Kakor smo lahko posneli iz zgore navedenih števil, se vzame zemlji s pridelkom mnogo redilnih snovi, ki jih ne moremo nadomestiti s hlevskim gnojem, razun če bi imeli zelo mnogo goveje živine. Hlevski gnoj je res nekako univerzalno gnojilo, to je: v njem se nahajajo vse posebno potrebne redilne snovi. Nekaterih pa je v hlevskem gnoju zelo malo, posebno fosforjeve kisline, ki je je tudi v gnojnici malo in kalija, ki ga, kakor lahko posnamemo iz zgore navedenih števil, naše rastline v veliki meri potrebujejo. Dočim je v stotu hlevskega gnoja 0.25 kg dušca in 0.35 kg apna, je v isti množini hlevskega gnoja le 0.125 kg fosforjeve kisline in 0.315 kg kalija, sicer razmeroma mnogo, a še več ga potrebujejo rastline. Zato morajo tudi kmetje rabiti umetno gnojilo. Večkrat se ljudje spotikajo nad besedo „umetno gnojilo“. „Umetnega ne potrebujemo nič, mi ostanemo pri našem naravnem, domačem hlevskem gnoju.“ K temu opomnimo samo to, da poskrbijo tvornice hitreje za to, da postanejo v raznih rudninah one redilne snovi, ki jih rastline potrebujejo, lahko raztopljive in sprejemljive, ko pa se to vrši v naravi. Tvornice opravijo to, kar se vrši sicer pri prebavljanju raznih redilnih snovi.

V umetnih rudninskih gnojilih moramo dajati pred vsem fosforjevo kislino in kalij. Sicer se v naravi nahaja precej fosforjeve kislne soli in kalijevih spojin, a ne v tako lahko sprejemljivi obliki, da bi jih bilo za rastline dovolj, tudi če zemljo še tako dobro obdelujemo; za velike pridelke pa jih že celo ni dovolj. Sploh si moramo vedno držati pred očmi zahtevo, da mora biti najvažnejših rudninskih snovi, kakor so fosforjeva kislina, kalij in dušec (po potrebi apno), neka določena najmanjša množina v zemlji, če hočemo doseči

največje pridelke. Ako katera teh redilnih snovi manjka ali ako je ni v zemlji dovolj, potem ne le da ne dobimo velikih pridelkov, ampak pridelki so tudi slabi.

Zeleno gnojenje obstoja v tem, da sadimo take rastline, ki jemljejo dušec iz zraka (lupina, seradela, konjski bob, grah, graholjka) in skrbimo tako za senco pri vretju, na drugi strani pa s tem, da rušo, predno je dozorela, podorjemo in spravimo tako v zemljo mnogo dušičnatih snovi. Te rastline imajo do 4 m dolgo korenje in boljšajo zemljo tudi spodaj. Tako spravi seradela na hektar do 37 kg dušca v zemljo. Posebno v lahki prsti je učinek take setve — ki jo posejemo takoj po žetvi in kolikor možno pozno podorjemo — naravnost presenetljiv. To se naj napravi, kjer se le da, ker je ta način zelo cen. Tako nas stane 1 kg dušca, ki ga spravimo z zelenim gnojenjem v zemljo, le 7 v, če pa ga damo v čilskem solitru, okoli 1 K 50 v. Na kmetih se seveda mora v praho sejati repa. A tudi s tem se doseže senca in rahljanje prsti; dušec se v zemljo seveda ne spravi. Tudi pri zelenem gnojenju je glavno: hitro gnojiti in čas vestno izrabiti.

Najboljši stroji, najbolj izbrano in težko semenje, vse nam ne pomaga nič, če je obdelovanje zemlje in gnojenje napačno. Torej si zapomnite: praho takoj preorjite, skrbite za senco, lepo orjite pa malo branajte, pazite v spomladi, ohranite vretje, gnojite bolj z rudninskimi gnojili in zeleno.

R. Steppes.

Krmilna pesa na Gornjem Štajerskem.

V statističnem letopisu c. kr. poljedelškega ministrstva za leto 1908 nahajamo kot pridelek pese navedenih na hektarju 189 metrskih stotov. To naravnost nizko število nam mora vzbujati razne pomiselke, tem bolj, če prevdarimo, da sta pesa in krompir edini sredstvi, ki omogočujeta kmetskemu posestvu rediti in pitati svinje, ki dajejo za kmetska posestva tako zelo potrebno meso in salo. Ker pa znaša zgoraj navedena množina komaj tretjino navadnega pridelka, potem bi bilo, če ne maramo začeti z boljšim in pametnejšim gojenjem pese, pač na vsak način boljše in pametnejše, če posvetimo travnikom in pašnikom več pozornosti in pridelovanje pese popolnoma opustimo, ker v večini slučajev niti ne zaslužimo toliko, kolikor sta nas seme in delo stala. In vendar, kako lahko bi se pridelki zvišali, kako lahko bi v navadnem pridelku pese dobili več redilnih snovi ko pa v kateri koli drugi kulturni rastlini. Tako daje 15 metrskih stotov rži in 37 metrskih stotov slame 1462, 40 metrskih stotov dobrega travniškega sena 1240 in 500 metrskih stotov pese (rone, rune) 3150 škrobovih vrednosti. Tukaj vidimo, da prekaša pesa seno in rž glede množine škrobove (torej redilne) vrednosti.

Že pripravljane zemlje je popolnoma nedostatno, kajti z navadnim plugom, ki se ga kmetje še tu in tam drže z neko ne ravno hvale vredno trdovratnostjo, se zemlja ne more dovolj globoko zrahljati, tudi se ne more gnoj lepo in na pri-

meren način spraviti vanjo. Oboje pa je potrebno. Rona potrebuje v jeseni dobro zrahljano in pognojeno zemljo, kajti korenina mora iti brez ovira v prst in tam najti dovolj veliko zalogo lahko sprejemljivih redilnih snovi. Večkrat se je že razmotrivalo vprašanje, ali je boljše saditi mlade rone ali pa jo sejati. Oba načina imata svoje prednosti, kažeta pa tudi razne pomanjkljivosti, vendar lahko rečemo, da je splošno boljše rono sejati. Stvar vsakega posameznega kmetovavca je sicer, da se po danih razmerah odloči za ta ali za oni način. Kjer je leto kratko, kjer kmalu nastopajo zgodnji in pozni mrazovi, tam je na vsak način boljše rono saditi v mladih rastlinah, ker se s tem pridobi precej časa. V širokih, odprtih dolinah pa lahko mirno poskusimo s polaganjem repnih klobčičev, kajti v času pomanjkanja delavskih moči je sajenje pese zelo drago in če ni vreme primerno za to, da bi se mlade rastlinice prijele, tudi zelo nesigurno delo. Tudi se pusti sajenje navadno ženskim osebam, ki pa so s pobišnimi opravki preobložene, delo se ne opravi navadno s tisto skrbjo, ki je za tako sajenje potrebna, sadike se ne posadijo po vrvi v ravni črti, ampak samo na oko in tudi nato se ne gleda in ne more paziti dovolj, da bi bila razdalja med posameznimi sadikami in vrstami enako velika.

Posledice takega dela so znane: prazne lehe, težko okopavanje, majhen pridelek. Če pa rono posejemo, ne bomo imeli teh in toliko sitnosti, ko če jo sadimo. Polaganje zrn je k temu še hitrejše in mnogo cenejše, kar so vsekakor prednosti, ki jih nikakor ne smemo podcenjevati. Seveda mora biti za tako delo prst bolj skrbno pripravljena in obdelana. Ko smo zemljo prevaljali, jo markiramo, denemo na križiščih dvoje ali troje zrnec v jamico, ki jo zakrijemo in malo zatirnemo, da lahko seme lažje vzkali. Seveda lahko devljemo stroke tudi za vrstico. Ker je v vsaki stroki več semen, dobimo iz vsake jamice šop rastlin, ki jih opipljemo na ta način, da pustimo samo največjo in najmočnejšo. Privrženci sajenja mladih sadik ugovarjajo proti sejanju pese, da je, ker se zemlja pripravi precej pozno, pletje pri sajenju pesi mnogo lažje ko pri sejanju. Toda tudi ta ugovor odpade, če se za okopavanje poslužujemo znane motike na enem kolesu „Planet junior“, ki je cena, zelo priročna, s katero se zelo mnogo dela prihrani in ki bi torej ne smela manjkati na nobeni kmetiji. Če prekopljemo zemljo s planetom dva do trikrat, očistimo prst najhujšega plevela in mnogo pripomoremo k njenemu nadaljnemu uspevanju, tako da ne preostane za motiko nobeno delo.

O nespametni navadi, obirati roni perje, še predno je popolnoma dorasla, se je že mnogo pisalo in govorilo, kakor vse kaže — žalibog! — zaman, ker še vedno vidimo pese, ki so nenavadno dolge in vitke in ki kažejo, oropane zelenega perja, ki jim je za dihanje in življenje sploh neobhodno potrebno, zelo žalostno lice. Vsako obiranje ustavlja peso v rasti in manjša pridelek glede množine in kakovosti. Tudi moramo opomniti na to, da se naj semenje ne

kupuje od katerega si bodi trgovca, ampak od znanih trgovcev s semenjem, ki prodajajo zajamčeno dobro semenje najboljših vzrej in pridelkov. Saj pri pesi ne smemo gledati na množino, ampak na kolikor mogoče mnogo redilnih snovi. Tako dajejo mešane vrste pese, h katerim prišteva profesor dr. Rümker v prvi vrsti: debelo žolto, debelo rdečo (Dippe-Quedlinburg), žolto valjasto (Metz-Steglitz), žolto veliko dulasto (Dippe-Quedlinburg), Disette d'erryent blanche (Vilmorin-Pariz) največje množine pridelka na 1 ha.

Če pa hočemo imeti posebno trpežne vrste, potem si poskrbimo pred vsem kakovostne vrste, ki dajejo sicer res največjo odstotno množino redilnih snovi, ki pa na hektarju ne dajejo toliko redilnih snovi kakor mešane ali pitanske vrste. Tudi bi bilo primerno, če bi se tudi pri nas posvetilo več pozornosti preskušanju pesinih vrst; zaradi velike in važne uloge, ki jo igra pesa v svinjereji, kakor v živinoreji sploh, sta nemška in danska država naredili vzorne in obširne poskuse, ki bi nam lahko služili za vzor in nas vzpodbujali, da bi jih posnemali.

Prochaska.

O izberi trsnih vrst pri novih nasadih.

Uspeh naše vinoreje je odvisen od izbere primernih trsnih vrst. Torej nam velevala že zdrava pamet sama, da posvetimo izberi primernih trsnih vrst vso pozornost, kadar si hočemo napraviti nov nasad.

Vrste trsov si izbiramo po tem, kak naj bo pridelek: ali gledamo na množino pridelka ali pa na njegovo kakovost, to je ali hočemo pridelati mnogo vina, bodi si že tako ali tako, ali pa dobro vino, če ga je tudi manj.

Na kakovost gledamo pri namiznih vinih, to je pri vinih, ki morajo biti posebno dobra in ki se prodajajo v steklenicah; na množino gledamo pri navadnih, cenih vinih.

Če hočemo dobiti posebno dobra vina, se bomo morali zadovoljiti z manjšimi množinami. Oboje se naenkrat ne da doseči.

Vendar pa nam ni tako težavno odločiti se za to ali ono stran, kakor se na prvi pogled zdi. Splošno lahko velja, da moramo gledati na kakovost le po onih krajih, ki so kot posebno dobri vinorodni kraji že na glasu tudi izven svojih ožjih mej.

V vseh drugih vinorejskih krajih pa je boljše, če pri vinoreji gledamo le na množino.

Vinoreja na kakovost zahteva več znanja in več izkušenj, že z ozirom na vinograd, posebno pa z ozirom na branje, odbiranje in stiskanje grozdja; pripravljane mošta in ravnanje ž njim je večkrat zelo komplicirano in zahteva mnogo skrbi in dela. Kakovostna vina zore zelo počasi in potrebujejo tu in tam celo par let, predno popolnoma dozore in dosežejo višek kakovosti. Za vse to so potrebna zelo natančna dela in celo posebne sprave in dragi stroji, ki so možni in se lahko primerno porabijo le v kakem večjem kletarstvu.

Nasprotno pa je pridelovanje vina na množino mnogo bolj preprosto in dasi je zanj treba znanja in skrbnega dela, vendar je obdelovanje trsa in grozdja, pripravljanje vina v tem slučaju mnogo lažje, tako da se lahko v razmeroma kratkem času dobi pridelek, ki je sposoben za prodajo.

Iz teh primerov sledi brez dvoma, da se lahko le večji posestniki z uspehom lotijo pridelovanja na kakovost z vsemi njegovimi finesami, ki skušajo z vsemi sredstvi, ki so lahko le njim na razpolago, doseči pri vinu najboljšo kakovost; manjši vinorejci bodo imeli primerne uspehe le s pridelovanjem manj občutljivih in cenejših vin na množino.

Če se hočemo odločiti za pridelovanje vina na množino ali na kakovost, moramo tudi vzeti v vpoštev, kako ga lahko prodamo.

Splošno se lahko reče, da se lahka, pitna in razmeroma ceno množinska razmeroma lažje prodajo ko težka (z veliko množino alkohola), fina in torej dražja kakovostna vina. Saj se cenih vin potrebuje razmeroma mnogo več ko pa dragih namiznih vin. To je deloma v zvezi z našimi socialnimi razmerami, ki dovoljujejo le malemu številu izbranih uživanje namiznih vin. Ceno namizno vino pa je osvežilo in krepčilo delavne množice in ima nalogo, da bo — prej ali slej — če ne izpodrinilo, pa vsaj zelo omejilo zavživanje uspravajočega piva in ubijajoče žganjice.

Vsekakor pa se mora vendar povdariti, da se kakovostnih vin še dolgo ne prideluje toliko, kolikor se jih potrebuje, kaj šele, da bi jih imeli preveč in da je na vsak način dobro, če se prideluje še več kakovostnih vin. Res pa je tudi, da je potreba pri izdelovanju kakovostnih vin še mnogo zboljšav, ravno z ozirom na izbero vrst in pa z ozirom na kletarstvo, kakor bomo kmalu pokazali.

Pri izberi vrst se moramo v tretji vrsti ozirati tudi na okus pivcev. V tem oziru ima vinorejec danes čisto drugačne dolžnosti ko jih je imel pred kakimi petnajstimi leti. Prej so se splošno želela in zahtevala težka, stara, „vležana“, suha vina; če je tako vino imelo malo preveč kisline, to njegovemu slovesu ni prav nič škodilo. Danes želijo vsi mlada, lahka, kipeča, če možno dišeča vina. Kisla vina se dado z malimi izjemami le zelo težko prodati. Torej moramo že kar naprej pri izberi vrst izločiti vse one vrste, ki dajejo zelo kisla vina.

Na to dejstvo moramo posebno pri nas na Štajerskem paziti. Naša štajerska vina so izven naše dežele — žalibog — razkričana kot zelo kisla vina. Šaljivo pravijo, da ga lahko pijejo le trije možje: eden ga pije, drugi pivca drži, tretji pa mu — siromaku! — vino vliva v usta. Res je, da imajo naša vina, posebno če je letina slaba, preveč kisline. Vzrok za to pa tiči edino v izberi pri nas navadnih trsnih vrst in zato lahko pri novih nasadih to zlo odpravimo.

Pri izberi vrst gre za vrste, ki so v dotičnem kraju že udomačene, t. j., ki se v tistem kraju že nekaj let sadijo, ali pa imamo opraviti z vrstami, ki so se šele pred kratkim uvedle ali pa bi se še naj.

Prve vrste so dobro znane in zato pri njih izbera ne bo težka. Tem bolj skrbni pa moramo biti pri uvajanju novih vrst, ki v naših krajih še niso preskušene.

Med trsnimi vrstami, ki prihajajo za naše kraje v vpoštev, bi trebalo po vsem, kar smo doslej navedli, omeniti sledeče: žolti moslovec, laška grahovina, beli burgundec, mala grahovina, zeleni silvanec, rdeči traminec, rulandec (sivi burgundec ali klevec) in žolti muškataz za kakovost; bela in rdeča žlahtnina, laška grahovina, žolti moslovec, rulandec in zeleni silvanec za množino; razun tega za rdeča vina, posebno v vinarijskem okraju: plavi portugizec, plavi frank, plavi burgundec in plavi cimetovec.

Moslovec, laška grahovina, silvanec in rulandec se navajajo v obeh kategorijah in res jih lahko pridelujemo na kakovost in na množino, kakšna je pač zemlja in delo. Če trs na dolgo režemo in mu močno gnojimo, lahko sicer od vseh vrst dobimo večje množine, vendar navadno od kakovostnih vrst ne moremo dobiti velikih pridelkov, katerih kakovost bi bila primerna oni množinskih vrst.

V naslednjem opisujemo posamezne vrste in njihovo porabnost za vinorejo.

Žolti moslovec.

Žolti moslovec je za štajersko vinorejo ena najdragocenejših vrst, in ravno on je povzročil, da so štajerska vina danes vkljub vsemu znana tudi daleč izven štajerske dežele. Vse, kar se na štajerskih vinih ceni, značaj, oblika, dolgoletna svežost, vse to ima ta vrsta v prav izredni meri.

Res pa je, kar moramo priznati, da je ravno ta vrsta tudi kriva, da se štajerskim vinom tako splošno očita kislica. V legah, ki moslovcu ne ugajajo razvije, posebno kadar je letina slaba, nerazmerno veliko kisline in spada torej le v najboljše, najugodnejše lege. V ugodni legi pa uspeva žolta moslovina kakor redko katera druga vrsta in daje kakovostno naravnost izborna vina. V ugodni legi tudi moslovec ne daje povoda k očitaniu, ki se sedaj tako pogosto čuje, da je za mraz zelo občutljiv in da rad gnije.

Danes se nahaja poleg žoltega moslovca tudi moslovec z redkimi in drobnimi jagodami, ki pa ni nič drugega ko manj vredna vrsta žoltega moslovca. Najboljše je, če si take trse ob času bratve zaznamujemo, jih posekamo in nadomestimo z boljšimi.

Ker se ta vrsta najlepše razvija v ljutomerskem, ormoškem in radgonskem okraju, v Halozah in na Pekrah, zato se naj na veliko prideluje le v teh okrajih.

Laška grahovina.

Laška grahovina (nekateri jo imenujejo tudi laški zelenec, Wälschriesling) je cenjena posebno zaradi množine pridelka in se dobi po vseh vinorejskih okoliših. Saj pa je tudi trs za množino, da si ne moremo boljšega želeti, neobčutljiv proti mrazu

in gnilobi, ki daje celo izborno, fino namizno vino. Naša vina, ki nosijo to ime, so od te vrste; vina od malega zelenca se imenujejo tudi renska (Rheinriesling).

In vendar moramo nujno svetovati, naj se te vrste ne sadi več toliko!

Ta vrsta spada, ravno tako kakor žolti moslovec, le v najboljše in najugodnejše lege. V slabših legah je ne sadimo, ker tam le redkokedaj popolnoma dozori in daje potem ono zloglasno štajersko kislico, ki je ne odpravimo z nobenim mešanjem.

V neugodnih legah se grahovine rad loti smod (brunissure), ki povzroči, da zgubi trs, predno je grozdje zrelo, vse svoje listje.

Želeti bi bilo, da se naj ta vrsta sadi le po južnejših delih dežele v večji meri; posebno ji prijajo kraji okoli Savine in Sotline doline.

Zeleni silvanec.

Zeleni silvanec je ena najdragocenejših vrst, kar jih imamo, ki je vredna posebno v manj ugodnih legah, kjer je doslej rastlo le kislo vino, vsega zanimanja. On spada namreč med trsne vrste, ki imajo tudi v najneugodnejših razmerah najmanj kisline in zaradi tega ga lako splošno priporočamo. Trs rodi enakomerno in precej mnogo ter daje tudi v slabih legah prijetno, dišeče, dasi malo lahko vino, ki je v boljši legi kmalu boljše in ki doseza v najboljši legi in pri kratki rezi višino, ki je lastno in najboljšim kakovostnim vinom.

Res je sicer, da ima silvanec v navadnih razmerah malo alkohola; a ravno to dejstvo, njegov precej nevtralen značaj ga usposablja za izborna vina za mešanje žlahtnih kakovostnih vin, ki naj postanejo manj težka in manj roda. Tako zavzema silvanec v pridelovanju kakovostnih vrst na Štajerskem posebno ulogo in bodočnost bo pokazala, da se lahkota in milota okusa brez silvanca ne dasta lahko doseči.

O drugih lastnostih silvanca moramo omeniti, da je proti zimskemu mrazu precej neobčutljiv in da mu tudi jesenska vlaga ne škodi mnogo. Če pa ga preveč režemo, potem preveč oslabi in zato mu moramo po velikih pridelkih redoma dobro gnojiti, na kar si takoj opomore.

Kakor smo že rekli, bi bilo treba zelo želeti, da bi se zeleni silvanec še bolj razširil. V njem imamo štajerski vinorejci sredstvo na razpolago, s katerim se lahko enkrat za vselej rešimo slabega slovesa, ki ga imajo naša vina izven štajerske dežele. (Dalje sledi.)

Sadno drevje, kras posestva.

Piše Alojzij Križanič, Velika Nedelja.

Ako stopimo prijaznega poletnega dne v železniški vagon, ter se popeljemo nekoliko izpred domačega ognjišča, švigajo nam nehote naše oči v prekrasni svet. Z neko posebno radostjo se oziramo skozi okna, zlasti v onih krajih, kjer nas noge še niso nosile. Kateremu izmed dragih stanovskih tovarišev se v takem položaju ne bi srce razveselilo, ako zagleda krasno polje, ki je vse vprek pra-

vilno in lepo obdelano in sadno drevje, ki je vse v ravni črti nasajeno čez griče in doline.

Da, da, polje s sadnim drevjem ob-sajeno je nekako spričevalo vrlega go-spodarja, ki se zanima in žrtvuje za svoj stan in svoje potomce, ne pa kakega se-bičneža, ki misli, da je vse v gospodarstvu storjeno, ako kateri stotak prihrani, svojim potomcem pa zapusti neobdelana zem-ljišča.

Bodi mi na tem mestu dovoljeno se zahvaliti za stavljeni predlog gospoda tovariša Andreja Drogenika, ki je iz-posloval na občnem zboru kmetijske družbe, da je slavni deželni odbor pred dvema letoma izdal v obeh jezikih letak, s pomočjo strokovnjaških sotrudnikov ravnatelja gosp. A. Stiglerja in poto-valnega učitelja gosp. F. Goričana, kako se naj pravilno drevesa sadijo. Te letake dobi vsak kmetovavec pri svoji kmetijski podružnici in v slučaju zani-manja posestnikov za sadjerejo se na-prosi potovalni učitelj za predavanje.

Da je to velepomembna reč, nam spričuje, da mnogo kmetovavcev sadi mlada drevesa v jame, kjer je prej rastlo staro drevo. Ni čuda, ako tako drevo slabo uspeva. Drugi zopet pregloboko vsadi in tudi takšno drevo se slabo razvija. Kmetovavec pa zatrjuje, da drevje noče rasti, ker ni zemlja in lega za njega. Ali vse to je prazno. Oglejmo si v naravi drevo, ki je zrastle samo od sebe. To se je s svojim semenom v kaki živi meji, v kakem grmu ali pa tudi na prostem plitvo zasejalo, zatem uspevalo in v kratkem času močno razrastlo. Ali ni to jasen dokaz, kako se drevo samó po naravi vzgoji. Kmetovavec pa sadi rajši vrbo, topole, posebno pa akacijo, ki ne služi za drugo ko za kurjavo. K večjemu daje nekoliko paše čebelam, pa oškoduje ve-liko več na rasti trave, tako, da ni vredno, ako jo pustimo. Dragi, ne bi li tam rastlo in večjega pridelka dalo sadno drevo, ki je ob enem kras in lepota, pa tudi lep kapital dotičnega posestva, iz katerega se tekom kratkega časa zamorejo lepe obresti dobiti? In ali ni tako posestvo tudi mnogo več vredno? Dragi tovariš, imej torej v časti ta dar božji, sadno drevo, spoštuj prednika, ki je zasadil tebi v korist in onega, ki svojim potomcem zasajuje. Res srečen posestnik ki ima mnogo sad-nega drevja, ki mu daje v dobrih letih več dohodkov, ko celo stalo posestvo. Zato pa opusti akacijo, vrbe, topole in druge enake, pospešuj pa in vsadi drevo, ga skrbno obdelaj, hvaležno ti bo.

Gnojenje z umetnim gnojem koruzi.

Po lastnih izkušnjah zapisal Vičanski Škerlec.

Iz mnogih krajev dobivam pisma od kmetovavcev, v katerih me po-vprašujejo, kako, kedaj in s katerimi umetnimi gnojili naj bi gnojili koruzi (turščici) in koliko bi ta gnojila stala, ker jim primanjkuje hlevskega gnoja. Da mi ne bode trebalo vsakemu posebej odgovarjati, si dovolim, da podam na tem mestu nekatere važnejše točke o tem gnojenju. To pišem iz lastnega prepri-čanja, da se je tako gnojenje pri mojih večletnih poskusih na slabi zemlji prav dobro obneslo.

Kdor bi zanemarjal živinski gnoj in kupoval umetna gnojila, ta bi gotovo ne gospodaril dobro. Najdejo se pa taki kmetje, ki pustijo gnojnico v cestne jarke iztekati, ali pa imajo v sredini dvorišča ribnik za gosi in race, ki je napolnjen z gnojnico. Ne mislim s tem žaliti no-benega izmed teh, a naj bi vsaki taki posestnik izkoristil to velevažno tekočino. Ako mu še primanjkuje potem domačega gnoja, naj se posluži umetnih gnojil, ker nobena poljska rastlina ne more brez po-trebne hrane dobro uspevati, kakor človek in živali tudi ne.

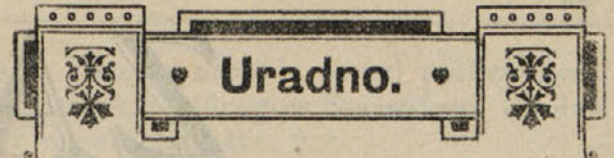
Dragi stanovski tovariš! Ker koruza (turščica) prenaša in zahteva močno gnojenje, je torej odvisno od gnojenja, koliko se je pridelalo. Po mojih večletnih poskusih, ki sem jih napravljaj z umet-nimi gnojili pri koruzi, sem izračunal množino teh gnojil na en hektar. To bi bilo približno en in tričetrt orala. Vzami torej za popolno gnojenje koruzi na en hektar njive: 200 kg 40% kalijeve soli, ta stane 100 kg K 12-70, 300 kg super-fosfata I, ta stane 100 kg K 11—, ter ta gnojila 14 dni pred sestvijo enako-merno potrosi in podorji. Ko so koruzne rastline za prst visoke, potrosi 100 kg čilskega solitra, seveda na en hektar pre-računjeno (to je precej velika njiva). Pomniti pa je, da je čilski soliter po-tresati med rastline, ne po rastlinah in to vselej ob suhem vremenu, ker bi se sicer mlade rastline lahko ožgale. Ko si to storil, okoplji koruzo. Predno jo osiplješ, potrosi zopet 100 kg čilskega solitra in ta stane 100 kg K 30-50. Ta gnojila dobiš pri gosp. Petru Majdiču v Celju na Spodnjem Štajerskem in se cene ra-zumejo iz Celja proti takojšnjemu plačilu.

Ker ima ta tvrdka kontrolirano in plombirano umetno gnojilo vseh vrst, se je dosedaj skozi 10 let pri mojih poskusih, ako je vreme dopuščalo, prav dobro obneslo. Stroški za tako gnojenje se obilno poplačajo. Seveda, da to nekaj stane, ali tolaži te naj, da tako gnojenje izda toliko, kakor precej močno gnojenje z živinskim gnojem.

V Vičancih, na Velik, pondeljek 1910.

Iz podružnic.

= Sv. Anton v Slov. gor. Dne 28. marca se je tukaj ustanovila kmetijska podruž-nica za župnijo Sv. Anton in Sv. Andraž v Slov. gor. Zborovanje se je vršilo ob lepem številu udeležencev (62), ki so z veseljem pozdravili zastopnika c. kr. kme-tijske družbe, glavnega tajnika gospoda Juvana iz Gradca in potovalnega učitelja gospoda Pirstingerja. Prvi je prinesel pozdrav osrednje družbe in izrazil svoje veselje nad živahnim zanimanjem za kmetijsko organizacijo ter želel podruž-nici najboljših uspehov. V prijaznem nagovoru je še povdarjal pomen kme-tijske organizacije v socijalnem življenju in glede vpliva na postavodajo. Gospod Pirstinger je temeljito razlagal koristi in pomen kmetijske družbe in njenih podružnic ter člane izpodbujal, da se teh koristi pridno poslužujejo. — Takoj so se nekateri oglasili za subvencijske mer-jasce; ker pa jih ni več mnogo na raz-polago, ga dobi letos samo en član. — Dosedaj šteje podružnica 67 članov. — Novi podružnici obilo uspeha!

Razglas.

Na deželni sadjerejski in vino-rejski šoli v Mariboru se bo v času od 9. do 14. maja vršil

tečaj o pridelovanju krme

na katerem se bo vse potrebno iz te stroke učilo teoretično in praktično. Šte-vilo udeležencev je lahko 20. Po raz-merju sredstev lahko dobe udeleženci podpore v znesku 2 K. Da pa jih lahko dobijo, morajo izrečno navesti in si dati potrditi od županstva, da so ali:

1. sami revni posestniki,
2. sini, oziroma posli revnih posest-nikov.

To potrdilo se mora obenem z na-vedbo starosti priložiti že prijavi na tečaj. Udeleženci, ki podpore ne potrebujejo, morajo v prijavi to izrečno navesti. Učni jezik je nemški. Tečaj obsega vsak dan 3 ure teoretičnega pouka in 2 uri prak-tičnega razkazovanja.

Sočasno se vrši od 9. do 11. maja inkl. tečaj

o pridelovanju zelenjadi

na katerem se bo poučevalo teoretično in praktično pridelovanje in raba zelen-jave. Pouk in razkazovanja se vrše od 9. do 11. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. Število udeležencev lahko znaša 30. Učnina se ne zahteva. Tega tečaja se lahko poleg mož udeležijo tudi žene in dekleta. Prijave na oba tečaja se morajo do 1. maja poslati podpisanemu vodstvu.

Ravnateljstvo deželne sadjerejske in vinorejske šole v Mariboru.

Proti hroščem.

Vsled dopisa osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe z dne 19. januarja 1910, št. 2662, je razposlal c. kr. deželni šolski svet štajerski z dne 24. marca 1910, št. 3—2224/1 1910 vsem načelstvom štajerskih okrajnih šolskih svetov sledečo okrožnico:

„Z ozirom na leto za letom večjo in nevarnejšo škodo, ki jo povzročajo rjavi hrošči, ogrci in gosenice, se naroča okrajnim šolskim svetom vsled prošnje osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe štajerske z dne 19. januarja 1910, ad št. 2662 in z ozirom na odlok c. kr. namestnije z dne 27. marca 1908, št. 2—500/2, poslan vsem okrajnim gla-varstvom, naj opozorijo svoje učiteljstvo, naj pouči in navaja šolsko mladino na pokončevanje hroščev.“

Ker je pokončevanje sadnih in dre-vesnih škodljivcev za poljedelstvo zelo važna stvar, upamo, da bo učiteljstvo pri tej akciji pridno sodelovalo.

Če bi nastopili hrošči v takem številu, da bi bile potrebne posebne odredbe ali ukrembe, je deželni šolski svet za slučaj pripravljen, na podlagi prošnje posameznih občin, ki bi bile podprte od okraj-nega šolskega sveta, dovoliti, da se sme v dotičnih šolah začeti pouk vsak dan za eno uro pozneje, da se šolarji lahko udeležujejo zbiranja in pokončevanja rjavih hroščev v večji meri.“

ZADRUGA.

**Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.**

I.

Poziv

zadružne vnovčevalnice za mleko in živino pri zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem šteje direktno vnovčevanje kmetijskih pridelkov svojih članov med svoje najvažnejše naloge. Ker skuša svoje delovanje na tem polju in v tem delokrogu kolikor se da razširiti, je zveza sedaj ustanovila zadružno vnovčevalnico za mleko in živino, ki je po končanih pripravah že začela svoje poslovanje in ki bo v ta namen otvorila primerno pisarno v bližini graške živinske tržnice in klavnice v ulici Herrgottwiesgasse št. 9.

Namen zvezine vnovčevalnice za živino je oskrbovati posameznim članom direktno prodajo živine na velikih sejmih, torej omogočiti popolno izključitev posredovalne prekupčije. Prodajala bi se živina pred vsem v Gradcu, boljša kakovost pa bi se izvažala na Dunaj. Tudi se bo posredovalo pri prodaji in nakupu plemenske in vprežne živine. Vnovčevalnica sama niti ne kupuje in ne prodaja, ampak posreduje samo s tem, da sprejema ponudbe in posreduje pri vpraševanjih. Tudi bo skušala z rednim razpošiljanjem tržnih poročil informirati zanimance o vsakokratnem tržnem položaju.

Prodaja živine se bo vršila na ta način, da prijavijo člani ali posamezno ali pa v obliki zadrug po zaupnikih zvezi živino, ki jo imajo na prodaj. Zveza potem določi, vpoštevaje kakovost, ceno in tržni položaj vsakokrat rok, ob katerem se naj živina pošlje. Kakor hitro so zaupniki oddali živino na vlak, skrbi za vse nadaljnje vnovčevalnica, ki pošlje članom izkupiček z obračunom vred.

Pri tej prodaji in tem posredovanju ne išče zveza, ne njena vnovčevalnica nikakega dobička in si plača le svoje izdatke in stroške. Jasno je, da dobe kmetovavci po tem načinu vnovčevanja možnost, poslužiti se prednosti in ugodnosti velikih trgov, pred vsem pa, da postanejo na ta način popolnoma neodvisni od prekupčije in raznih zlih posledic, ki so ž njo zvezane.

Ako naj ta zadružna vnovčevalnica za živino svojo nalogo res vrši, je pred vsem potrebno, da ji kmetovavci v polni meri naklonijo svoje zaupanje. Razun tega je priporočati, da se zanimanci združijo v društva in zadruge za vnovčevanje živine, ki naj potem ustvarijo nabiralnice za centralno graško zadružno vnovčevalnico za živino.

Vnovčevalnica za živino pri zvezi je drage volje pripravljena dajati pismeno in ustno vsa potrebna pojasnila in nasvete, prirejati poučna predavanja o zadružnem vnovčevanju živine in njega

izvedbi in dajati primerne nasvete za ustanovitev zavodov in zadrug za vnovčevanje živine. V ta namen se naj zanimanci obrnejo do zadružne vnovčevalnice za živino in mleko pri zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu („Vieh- und Milchverwertungsstelle des Verbandes der landwirtschaftlichen Genossenschaften in Steiermark, Graz, Franzensplatz 2“).

Da spravimo ta oklic v kolikor mogoče široke kroge in zbudimo tako kolikor mogoče veliko in obširno zanimanje, ki je za uspevanje te vnovčevalnice za živino neobhodno potrebno, smo poslali predstoječi poziv vsem članicam zveze, vsem podružnicam c. kr. štajerske kmetijske družbe, vsem občinskim in župnim uradom na Štajerskem, vsem graščinskim upravam in drugim zanimancem s sledečim pismom, ki označuje stališče kmetovavcev do zadružne prodaje živine:

„Spoštovano vodstvo!

V prilogi si Vam usojamo predložiti poziv, zadevajoč zadružno vnovčevanje živine in mleka pri zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem s prošnjo, da ga blagovolite vzeti na znanje. Zajedno Vas uljudno prosimo, da blagovolite o nameravanem zadružnem vnovčevanju živine in mleka na ta način, da nam naznanite, kake so razmere v Vašem okolišju za to podjetje in ali je mogoče, da se tamošnji kmetovavci pridružijo zadružni vnovčevalnici za živino in mleko pri zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu, oziroma da si osnujejo v ta namen zadruge ali da kaka pri Vas že obstoječa zadruge ali društvo raztegne svoje delovanje tudi na to polje.

Zelo Vam bomo hvaležni za primerne podatke in nasvete, kako bi se ta za štajerske kmetovavce tako važna in koristna uredba uvedla v Vašem kraju. S tem nam boste omogočili nadaljnje pozvedovanje in prirejanje poučnih predavanj in zborovanj o tej stvari, če se bodo tla izkazala za to primerna.

Z zanimanjem pričakujemo Vaše poročilo in se Vam že naprej zahvaljujemo za trud, ki ga boste tako posvetili povzdigi našega štajerskega kmetijstva.“

II.

Našim posojilnicam.

Kakor znano, je sklenil IX. redni občni zbor zveze 17. junija pretečenega leta na predlog posojilnice za deželno občino Kapfenberg v Bärndorfu pečati se natančneje z vprašanjem starostnega zavarovanja in ustanovitvijo zavarovalnice za slučaj smrti za vse posamezne člane naših članic.

Izvršujé ta sklep je poslalo zvezino načelstvo predstojništvom posameznih posojilnic vprašalne pole s prošnjo, naj jih

točno izpolnijo in vrnejo zvezi najpozneje do 31. januarja 1910. Ker še precej članic ni vrnilo teh prašalnih pol in ker nujno potrebujemo statistične podatke, opozarjamo zaostale članice, naj nam blagovolijo poslati izpolnjene prašalne pole kakor hitro se da, najpozneje pa do 15. aprila t. l. Če pa jim to ni mogoče, pa nam naj naznanijo vsaj sledeče: 1. število članov zadruge 31. decembra 1909 in 2. število slučajev smrtiv letih 1907, 1908 in 1909.

Načelstvo zveze.

III.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

1.

Prodaja semenja za setev in zeleno krmo.

Zveza oddaja semenja, dokler je kaj zaloge, pri čemer opozarja, da je to semenje razun ajde in Svalöfske graholjke priznано od moravskega deželnega kulturnega sveta in kmetovavcem priporočano za spomladno setev.

Oves, izviren Duppavski, 100 l težkih 58 kg, zadnji pridelek 1970 kg na joho, pridelan na rodem, mrzlem gozdnem pozemlju v višini 600 m nad morjem — 20 K 50 v.

Poletno žito: prvi pridelek po P. pl. Lochowa izvirnem žitu; pridelano na peščenem do ilovnem preperem granitu, ki je zelo rad suh; ostro podnebje s kratkim časom vegetacije. Petkuškemu jaremu žitu popolnoma enako, v kakovosti celo boljše, 100 l ima težo 76 kg, dočim tehta 100 l petkuškega žita le 74 kg. Zori 10 do 12 dni pozneje ko jaro žito. Cena 26 K.

Poletna pšenica, vrsta „Ideal“, pridelana na peščenih suhi ilovici, v višini 340 m nad morjem, z zelo suhim podnebjem; krasno, ogrski pšenici podobno zrnje, varna pred smodom in rjo, se dobro hrani, neprekosljiva v suši. Cena 32 K 50 v.

Poletni ječmen, Proskovec-Hana-Pedigree, tretji pridelek, pridelan na suhi peščenih ilovici, 375 m nad morjem, v zelo suhem podnebjem. Za shranjevanje in odpornost proti boleznim zelo dober. Fini, zgodaj zreli ječmen za varenje. Na hektarju ga priraste 30 do 35 metrskih stotov. Cena 32 K.

Ajda, črna vrsta, zelo čista, pridelana na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu, na rodi zemlji. Cena 20 K 50 v.

Poletna graholjka, prvi pridelek od Svalöfske zboljšane sive graholjke, daje zelo mnogo izborne zelene krme, pridelana na semenskem vzrejališču grofa Piazzija v Loosdorfu na Nižjem Avstrijskem. Cena 29 K.

Poletni grah, pridelan na suhi peščenih zemlji, 640 m visoko nad morjem, z ostrim, mokrim podnebjem, daje mnogo

slame in zrna, zgodaj zrel. Cena 27 K 50 v.

Na zahtevo pošljemo drage volje vzorce na ogled in za poskušnjo.

Cene so proste in neobvezne, dokler je kaj zaloge, od železniške postaje Gradec, plačljive v teku 14 dni od dneva naše fakture, če ni drugače dogovorjeno.

Pri žitnih semenih in ajdi so določene cene za 100 kg brez vreče, ki se z 90 vinarji postavi posebe v račun.

Pri grahu, graholjki in vseh drugih semenih je v ceni za 100 kg vreča že zaračunana.

Vsa druga, tukaj ne navedena semena pošljamo po možnosti in za kolikor mogoče najnižje cene.

2.

Pozor.

Vsed zelo živahnega povpraševanja po travinem semenu, lucerni in rdeči detelji, ki se sedaj zelo težko dobijo, lahko nadaljnja naročila prevzemamo le brez kakega jamstva za rok, množino, kakovost, vrsto in izvršitev. Tudi ne prevzemamo nobene odgovornosti pri nejasnih in netočnih podatkih, ker ni časa za dolgotrajne korespondence sem in tja. Razume se samo po sebi, da se vsa naročila izvrše, kolikor je mogoče točno in naglo.

3.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem pošilja zajamčeno pristna štajerska

bela in rdeča vina

raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l naprej in v steklenicah po 7/10 ali 3/8 l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka zvezine vzorne kleti v posodah od 56 l naprej.

Osebnata naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu,

Eckertstraße št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismena naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

IV.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca marca 1910. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 28. februarja 1910	—	—	9,736.572	34	2,521.983	07	—	—
Promet marca 1910	445.730	64	235.025	66	157.281	44	80.308	88
Skupaj	445.730	64	9,971.598	—	2,679.264	51	80.308	88
Proč vračila	—	—	445.730	64	80.308	88	—	—
Stanje dne 31. marca 1910	—	—	9,525.867	36	2,598.955	63	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

Kmetijske zadruge	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 28. februarja 1910	—	—	3.644	62	1,187.090	31	—	—
Promet marca 1910	800	80	7	—	11.264	80	6.142	45
Skupaj	800	80	3.651	62	1,198.355	11	6.142	45
Proč vračila	—	—	800	80	6.142	45	—	—
Stanje dne 31. marca 1910	—	—	2.850	82	1,192.212	66	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca marca 1910 . . . . K 918.346.62
Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca marca 1910 . . . . . " 18.215.05
Stanje vseh vlog koncem marca 1910 . . . . . " 9,528.718.18
Stanje vsega kredita " " 1910 . . . . . " 3,791.168.29
Uvoz blaga v marcu 1910 . . . . . " 240.520.75
Izvoz " " " 1910 . . . . . " 208.542.40
Skupni promet meseca marca 1910 . . . . . K 449.063.15

Število pridruženih posojilnih društev koncem marca 1910: 272.
Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem marca 1910: 70.

Zborovanja podružnic.

= **Kmetijska podružnica pri Št. Ilju v Slov. gor.** (Potovalno predavanje.)

V nedeljo 17. aprila t. l. ob 1/2 3. uri popoldne predava gosp. strokovni učitelj Brüders iz Maribora v gostilni gospe Vali Steflič v Strihovcu (poleg štacije Št. Ilj) o zelenjarstvu, pridobivanju zelenjavinega semena i. t. d. Ker je snov za naše gospodinjstvo zelo zanimiva in važna, se vabijo p. n. poljedelci s svojimi ženami in hčerkami uljudno, da pridejo. Koncem predavanja se razdeli zastoj nekaj zelenjavinih semen in pristnih norimberških hrenovih sadik.

= **Št. Ilj v Slov. gor.** (Potovalno zborovanje.) V nedeljo 1. maja ob 1/2 3. uri predava strokovni učitelj gosp. Peters iz Grottenhofs o pomenu kmetijskega knjigovodstva v gostilni gosp. Mayerja. Radi važnosti predmeta se p. n. poljedelci uljudno vabijo k mnogoštevilni udeležbi.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 29. marca do 2. aprila 1910. Pripeljalo se je 40 vozov s 373 metriskimi stoti sena in 25 vozov s 222 metriskimi stoti slame, in tje bil boljše

obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 8.— do K 11.—, sladko od K 8.50 do K 11.60; ržena slama od K 5.90 do K 7.—; pšenična slama od K 5.80 do K 6.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 7. aprila 1910. Prignalo se je 310 volov, 165 bikov, 445 krav, 100 živih telet, in 222 konj pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — vola, 8 bikov, 7 krav, — telet; na Gornje Štajersko: 53 volov, 15 bikov, 106 krav, — telet; Predalberško: 14 volov, 13 bikov, 31 krav, — telet; v Nemčijo: 16 volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, 11 krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, 100 krav, — telet; v Švico: 23 volov, — bikov, 10 krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 82.— do K 90.— (izjemoma K 96.—), poltolsti od K 70.— do K 80.—, suhi od K 60.— do K 64.—; voli za pitanje od K 64.— do K 72.—; klavne krave, tolste od K 64.— do K 70.—, poltolste od K 52.— do K 62.—, suhe od K 36.— do K 52.—; biki od K 62.— do K 76.—; dojne krave do 4. teleta od K 64.— do K 76.—, čez 4. tele od K 54.— do K 62.—; breje od K 56.— do K 64.—; mlada živina od K 62.— do K 76.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Zaklana živina: 909 telet, 2272 svinj, 122 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.30 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.42 do K 1.46; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.38 do K 1.42; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.36 do K 1.40; mesne svinje od K 1.30 do do 1.46, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.76 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K 8.— do K —.10 Cena gre nazaj.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruzna		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje . . .	50	13.50	11.—	10.50	9.—	8.—	10.—	—	—	—	—	—	—
Ormož . . .	50	13.50	10.—	10.50	9.50	7.50	7.—	—	—	—	—	—	—
Gradec . . .	50	14.—	10.—	8.25	9.65	8.63	9.50	—	—	—	—	—	—
Ljubno . . .	50	15.25	10.—	9.—	9.—	8.—	—	—	—	—	—	—	—
Maribor . . .	50	13.—	8.50	8.50	8.50	9.—	9.—	—	—	—	—	—	—
Ptuj	50	13.25	9.—	8.—	9.50	8.—	7.—	—	—	—	—	—	—
Inomost . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec . . .	50	—	9.77	9.12	8.13	7.98	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt	50	12.40	10.09	—	8.75	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd . . .	50	13.25	8.90	8.—	7.75	8.—	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj	50	14.01	9.05	7.36	8.04	7.62	—	—	—	—	—	—	—
Linc	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.83	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	11	50	10	50	4	—	3	—	3	50	2	50
Ormož .	50	7	—	14	—	4	50	4	—	4	—	—	360
Gradec .	50	7	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno .	50	—	—	18	—	7	—	6	—	5	—	—	4
Maribor .	50	7	—	11	50	4	50	—	—	3	—	—	250
Ptuj ...	50	7	—	13	—	5	—	4	—	4	—	—	3

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, označeni s zvezdicami (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 26. aprila v Kozjem*.

Dne 27. aprila v Mariboru*.

Dne 28. aprila v Pišecah*, okr. Brežice; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); na Gomici*, okr. Lipnica; v Gradcu (sejem z rogato živino); na Cerkevniku**, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.

Dne 29. aprila v Gradcu (sejem z mlado živino).

Dne 30. aprila v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 1. maja v Lipnici.

Dne 2. maja na Muti**, okr. Marnberg; v Ljubnem**, okr. Gornjigrad; pri Sv. Filipu-Verače**, okr. Kozje; v Velenju**, okr. Šoštanj; v Ormožu*; v Rogatcu**; v Cmureku**; v Celju**; v Arvežu**; v Peklu*, okr. Slov. Bistrica.

Dne 3. maja v Selnici**, okr. Maribor; v Ormožu (svinjski sejem); na Ptujski gori**, okr.

Ptuj; v Loki**, okr. Laško; pri Sv. Križu, okr. Ljutomer; v Radgoni*.

Dne 4. maja na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Gradcu (sejem z rogato živino in konji); pri Sv. Trojici, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.; na Svičini, okr. Maribor; v Slovenji Bistrici**; pri Sv. Florijanu*, okr. Slovenji Gradec; pri Sv. Juriju ob juž. žel.**; okr. Celje; v Braslavčah**, okr. Vranksko; v Konjicah**; v Ljubnem**, okr. Gornjigrad; pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.**; okr. Ptuj; v Stradnu**, okr. Cmurek; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 6. maja v Verzeju, okr. Ljutomer; na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slovenja Bistrica; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z mlado živino).

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovolljo vposlati naravnost družbini pisarni.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Na željo

mnoгих odjemalcev iz dežele smatramo za svojo dolžnost naznaniti naše nizke cene s prošnjo, da se naj p. n. odjemalci požurijo z naročili dokler je prilika kupiti: 800 komadov Jlgrovih srajc z dvojnimi prsi, prej po K 1.50, sedaj K 1.10. 600 komadov lepih turistovskih srajc, prej po K 2.70, sedaj K 1.70. 900 komadov krasnih turistovskih srajc iz surove svile, prej po K 3.60, sedaj K 2.50. 1000 ducatov belih ali pisanih žepnih robcev z atlas. robom, 1/2 ducata prej po K 1.90, sedaj K 1.10. 900 ducatov lepih poletnih nogavic, prej po K —.70, sedaj K —.40. 500 komadov močnih spodnjih hlač (Gradl), belih ali pisanih, prej po K 1.70, sedaj K 1.10. 800 komadov moških površnih hlač za čuvanje pri delu, prej po K 4.90, sedaj K 3.50. 600 parov elastičnih naramnic, prej po K 2.10, sedaj K 1.10. 750 parov iz trantnega platna popolnoma z usnjem obšitih šoljev za moške, prej po K 3.40, sedaj K 2.10; isti za ženske, prej po K 2.90, sedaj K 1.70; isti za otroke polovice ceneje. 2000 komadov velikih posteljnih prtov brez šiva, iz debele tkanine, prej po K 2.60, sedaj K 1.95. 1500 metrov močne oxfordsnovi za srajce, prej po K —.90, sedaj K —.65. 2000 metrov dobrega platna za srajce, prej po K —.65, sedaj K —.45. 3000 metrov lepih čipkastih zastorov, prej po K 1.10, sedaj K —.65. 1000 metrov močnih preprog (tepihov), prej po K 1.—, sedaj K —.65; močne preproge (tepihi), težke, K —.95. 1500 komadov krasnih kril za prati kakor volnenih, prej po K 9.—, sedaj K 6.—. 1600 komadov prekrasnih bluz, prej po K 3.90, sedaj K 2.90. 3000 komadov krasnih svilenih kravat, prej po K 1.—, sedaj K —.50. 450 komadov krasnih svilenih robcev za na glavo, prej po K 3.90, sedaj K 2.80. 800 metrov krasnih brisalk iz domače preje, prej po K —.65, sedaj K —.38. 900 komadov močnih moških srajc iz oxfordsnovi, prej po K 2.40, sedaj K 1.70. 900 komadov močnih ženskih srajc, prej po K 2.10, sedaj K 1.40. 750 komadov močnih širokih gospodinjstkih predpasnikov, prej po K 1.30, sedaj K —.90. 6000 različnih ostankov volnenega in platnena bлага. Pri naročilu se naj naznani, kako veliki naj so, in se oddajo isti za polovično ceno. 2000 metrov lepo pisanega, svilenobliščeečega modrotiska, prej po K —.70, sedaj K —.50. 600 komadov krasnih garnitur, za 2 postelji in 1 mizo preginiti, iz surove svile, rdeče ali zelenosive barve, prej po K 12.50, sedaj K 9.80.

Kupovalni zavod „Pri južni železnici“ (Kaufhaus zur Südbahn)
Gradec, Annenstrasse 68. 202—2

Pri vseh teh nizkih cenah dobi vsak odjemalec, ki naroči saj za K 10.— bлага primerno nagrado; čez K 20.— iznašajoča naročila se pošljejo franko; nepovoljno blago se vzame nazaj. — Ilustriran cenik zastoj in franko na razpolago.

Najnoviši, največji uspeh!
Zajamčenih 120 litrov na uro posname separator za mleko

„Diabolo“
pa stane samo 125 K.

Posname popolno, gre lahko in je preprosto sestavljen.

Obrnite se na tvrdko

Ph. Mayfarth & Co.,
tvornice kmetijskih strojev, livarno za železo in parno kovačnico,
Dunaj, II., Taborstrasse št. 71.

Preprodajavci in agenti se iščejo za velik rabat.

Zanimanci dobe separator na poskušnjo.

Za poskus zastoj.
Stroje za valjenje
za domače in dlivo perutnino, patentirane, 10 let preskušane od K 30.— naprej ima 15—12

G. Mäcke
Reisenberg 127 pri Dunaju.

Nadomestek za gumi!
Zamaški iz papirja „Hermetična“ za mlečne kanglje, zavitke masla in sira.
Artur Weinberger
Hodonin. 30—W

Važno za kmete!

Vlačne grablje in vile prodaja kot specialiteto tvornica 162—6 za vlačne grablje

Franc Hegenbarth, Kunnersdorf pri Schluckenau (Češko).
— Kjer nismo zastopani, pošljamo naravnost. — Zahtevajte cenik. —

Ure na obroke

dobi vsakdo.

Štv. 72. prava 14 karatna zlata Plaqué ura za gospode ali dame, fino gravirano kolesje na kamenih, K 20.— Ista z dvojnimi pokrovcem K 25.—

Štv. 73. Prava srebrna ura za gospode ali dame, s tremi zelo močnimi srebrnimi pokrovcem, obilno gravirana, s sliko konja, jelena, leva ali pokrajine, dobro kolesje, točno regulirana K 30.—

Štv. 74. Zadnja novost: Srebrna osemdevedna remonterka za gospode, ki teče enkrat navita neprenehoma 8 dni, na rubinih vidno zunaj K 35.—

Štv. 75. Prekrasna tula remonterka za gospode ali dame s 3 pokrovcem in pozlačeno krono, zanesljivo kolesje . . . . . K 18.—

Štv. 76. Niklasta remonterka za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana . . . . . K 8.—

Cene se razumejo na obroke po 2 K mesečno; pri naročilu pa se mora polovica zneska poslati naprej ali pa plačati po povzetju.

Wiener Uhrenhaus Heinrich Weiss
Dunaj XIV, 1/L. G. 259—24

2 kroni mesečno.

Za spomladno gnojenje s kalijem

je za žita, okopavine, krmo, lan, zelenjavo zaradi svoje lahke raztoplivosti in hitrega učinka najprimernejša

40 odstotna kalijeva sol.

Če hočemo doseči največje pridelke in najboljšo kakovost moramo poleg navadnih fosfatovih in duševih gnojil dajati tudi kalij. 40 odstotna kalijeva sol in sploh vsa kalijeva gnojila prodajajo podružnice štajerske kmetijske družbe in zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2, po izvirni ceni in z istimi pogoji kakor kalijev sindikat.

Pojasnila in brošure o rabi vseh umetnih gnojil razpošilja brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikata v Dunaju VIII., Skodagasse 8.

27—W

Gospode naročevavce

uljudno prosimo, naj se pri kupovanju blaga dovolijo sklicovati na naš list.

Lekarnarja A. Thierryja balzam

(postavno zavarovan)

pristen edino z nuno kot varstveno znamko.

Allein echter Balsam aus der Schutzengl-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Dobro zoper žilodolne krče, napetja, zasluznost, motenje prebave, kašelj, boleznin na pljučih, prsih, hripavost i. t. d. Zunaj čisti rano, lajša bolečine. 12 malih ali 6 velikih steklenic ali 1 posebno velika 5 kron.

Lekarnarja A. Thierryja edino pristna centifolijska maža

učinkuje zanesljivo pri tvorih, ranah in vnetjih, pa naj so še tako stara. 2 dozi 3 krono 60 vinarjev. Pišite lekarni 69—12 „pri angelju varhu“

A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu.

Dobita se tudi v večini lekaren.